

Hlavní město Praha
ZASTUPITELSTVO HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

U S N E S E N Í

Zastupitelstva hlavního města Prahy

číslo 32/39
ze dne 17.12.2009

*k návrhu Zásad pro sjednocení přístupu k integraci dětí, žáků a studentů se speciálními
vzdělávacími potřebami na území hlavního města Prahy*

Zastupitelstvo hlavního města Prahy

I. schvaluje

Zásady pro sjednocení přístupu k integraci dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na území hlavního města Prahy, uvedené v příloze č. 1 tohoto usnesení

II. ukládá

1. Radě HMP

1. zajistit realizaci bodu I. tohoto usnesení

Termín: 22.12.2009

Předkladatel: Rada HMP
Tisk: Z-062
Provede: Rada HMP
Na vědomí: odborům MHMP

Zásady pro sjednocení přístupu k integraci dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na území hlavního města Prahy

Hlavní město Praha (dále jen „HMP“) vydává Zásady pro sjednocení přístupu k integraci dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na území hlavního města Prahy (dále jen „Zásady“) za účelem sjednocení přístupu škol a školských zařízení zřizovaných HMP a městskými částmi (dále jen „škola“) a pro přidělování finančních prostředků školám na integraci z rozpočtu HMP. Cílem Zásad je zajištění potřebných a efektivních podmínek při vzdělávání dětí, žáků a studentů (dále jen „žák“) se speciálními vzdělávacími potřebami tak, aby byl na území HMP zajištěn rovný přístup ke vzdělávání.

Zásady vycházejí z následujících právních předpisů:

- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- § 21 a 30 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ve znění zákona č. 384/2008 Sb.;
- zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 470/2006 Sb.;
- vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění vyhlášky č. 374/2006 Sb.;
- vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb.;
- vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb.;
- vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních;
- vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných;
- vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých;
- vyhláška č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška č. 505/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Článek 1

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

(1) Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje s pomocí podpůrných opatření, která jsou odlišná nebo jsou poskytována nad rámec individuálních

pedagogických a organizačních opatření spojených se vzděláváním žáků stejného věku ve školách, které nejsou samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením (dále jen „běžná škola“), nebo ve školách samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením.

(2) Podpůrnými opatřeními při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, poskytování pedagogicko-psychologických služeb, zajištění výuky plně kvalifikovaným učitelem pro daný typ a stupeň zdravotního postižení žáka, zajištění služeb asistenta pedagoga (pouze v případě, kdy nestačí aplikovat jiná podpůrná opatření), snížení počtu žáků ve třídě nebo studijní skupině nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáka.

(3) Vzdělávání žáků se zdravotním postižením podle § 16 odstavce 2 školského zákona je zajišťováno:

- a) formou individuální integrace (vzdělávání žáka v běžné škole nebo v případech hodných zvláštního zřetele ve škole zřízené pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení),
- b) formou skupinové integrace (vzdělávání žáka ve třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené pro žáky se zdravotním postižením v běžné škole nebo ve škole zřízené pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení),
- c) ve škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením,
- d) kombinací forem uvedených pod písmeny a) až c).

Článek 2

Organizace speciálního vzdělávání

(1) Speciální vzdělávání podle vyhlášky č. 72/2005 Sb. se poskytuje žákům, u kterých byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením na základě § 2 písm. d), § 5 odst. 3 písm. b), § 6 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 72/2005 Sb. pedagogicko-psychologickou poradnou (dále jen „PPP“) nebo speciálně pedagogickým centrem (dále jen „SPC“) a jejich rozsah a závažnost je důvodem k zajištění podpůrných opatření v rámci speciálního vzdělávání.

(2) Z důvodu zajištění větší efektivity speciálního vzdělávání a vynaložených finančních prostředků na integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je nutné poradenské služby ve školských poradenských zařízeních zřizovaných HMP (dále jen „školské poradenské zařízení“) pro účely Zásad více specifikovat.

(3) PPP poskytuje služby pro podporu výchovy a vzdělávání žáků s výchovně vzdělávacími problémy, s lehčími formami zdravotního postižení, se specifickými poruchami učení a chování a s poruchami chování včetně poruch, které jsou důsledkem psychického či neurologického onemocnění.

(4) SPC poskytuje služby pro podporu výchovy a vzdělávání žáků s těžšími formami mentálního postižení, se smyslovým postižením, s poruchou dorozumívacích schopností včetně vad řeči, s těžkými poruchami chování vyplývajících z psychického či neurologického onemocnění, s poruchami autistického spektra a s tělesným postižením.

(5) Žák se zdravotním postižením se přednostně vzdělává formou individuální integrace, pokud to odpovídá jeho potřebám a možnostem a současně podmínkám a možnostem školy, která žáka integruje. Zařazení žáka se zdravotním postižením do některé formy vzdělávání podle Článku 1 odst. 3 provádí ředitel školy se souhlasem zákonného zástupce žáka nebo se souhlasem zletilého žáka, a to na základě doporučení školského poradenského zařízení, jehož součástí je navržení míry podpůrných opatření. Zařazení žáka se zdravotním postižením do některé formy vzdělávání může předcházet diagnostický pobyt tohoto žáka ve škole, do níž má být zařazen, a to v délce 2 až 6 měsíců.

(6) Dojde-li k významné změně speciálních vzdělávacích potřeb integrovaného žáka se zdravotním postižením, zařazení tohoto žáka do určité formy speciálního vzdělávání přezkoumá integrační tým podle Článku 4 odst. 4 písm. c) a navrhne odpovídající úpravu podmínek a průběhu speciálního vzdělávání.

(7) V případě přeřazení žáka se zdravotním postižením do jiného vzdělávacího programu nebo do jiné formy vzdělávání podle Článku 1 odst. 3 zařadí ředitel školy žáka do ročníku, který odpovídá jeho znalostem a dovednostem.

(8) Pokud ředitel běžné školy nebo ředitel školy samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením nezařadí žáka do některé z forem vzdělávání podle Článku 1 odst. 3, oznámí tuto skutečnost zákonnému zástupci žáka, Magistrátu HMP (dále jen „MHMP“) a úřadu městské části, kde má žák se zdravotním postižením trvalý pobyt včetně odůvodnění svého rozhodnutí a návrhu změny podmínek ve škole, které zařazení do vzdělávání konkrétního žáka brání.

Článek 3

Míra podpůrných opatření

(1) Formu a obsah speciálního vzdělávání žáka a míru podpůrných opatření stanoví školské poradenské zařízení podle rozsahu speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Speciální vzdělávání a podpůrná opatření doporučená školským poradenským zařízením zabezpečuje škola ve spolupráci se školským poradenským zařízením a se zákonným zástupcem žáka.

(2) Podle vyjádřené míry podpůrných opatření je pro vzdělávání ve třídách, odděleních a studijních skupinách zřízena funkce asistenta pedagoga. Asistent pedagoga je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy.

(3) Ve třídách, odděleních a studijních skupinách, ve kterých se vzdělává žák se zdravotním postižením, může se souhlasem ředitele školy a zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka působit osobní asistent, jenž není zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy.

(4) Ve vybraných předmětech se skupinově integrovaní žáci se zdravotním postižením v rámci svých možností mohou vzdělávat společně s ostatními žáky školy a mohou být zapojeni do všech činností školy v době mimo vyučování.

(5) Míra podpůrných opatření se liší podle typu a stupně zdravotního postižení. Žákem se zdravotním postižením, který při vzdělávání vyžaduje vysokou nebo velmi vysokou míru

podpůrných opatření, zejména ve vztahu k počtu žáků a souběžně působících pedagogických pracovníků, se rozumí žák:

- a) s těžkým zrakovým postižením, které žákovi znemožňuje nebo závažným způsobem omezuje zrakové vnímání a i s využitím kompenzačních pomůcek znemožňuje nebo závažným způsobem omezuje vnímání černotisku a orientaci prostřednictvím zraku;
- b) s těžkým sluchovým postižením, které žákovi znemožňuje nebo závažným způsobem omezuje porozumění mluvené řeči i při využití kompenzačních pomůcek a zrakové kontroly;
- c) s těžkým tělesným postižením, které závažným způsobem omezuje nebo vylučuje samostatný pohyb žáka, psaní a manipulaci s učebními materiály;
- d) s těžkou poruchou dorozumívacích schopností žáka, která znemožňuje nebo závažným způsobem omezuje komunikaci a užívání jazyka a řeči mluvené či psané pro účely vzdělávání;
- e) s pervazivní vývojovou poruchou (autismus s těžkými poruchami autistického spektra), která způsobuje, že žák nerozumí tomu, co vidí, slyší a prožívá, přičemž duševní vývoj žáka je vlivem tohoto handicapu narušen v oblasti komunikace, sociální interakce, myšlení a představitosti;
- f) se středně těžkým nebo těžkým mentálním postižením nebo souběžným postižením více vadami (např. Downův syndrom);
- g) se souběžným postižením více vadami, z nichž jedna je těžká;
- h) se závažnou poruchou chování, která se v průběhu vzdělávání projevuje porušováním sociálních vztahů, poruchami emocí, hyperkinetickými poruchami nebo jejich kombinací;
- i) s jiným zdravotním postižením, které velmi závažným způsobem ovlivňuje průběh vzdělávání.

Článek 4

Postup při integraci žáka se zdravotním postižením

(1) Zákonný zástupce žáka se zdravotním postižením kontaktuje školské poradenské zařízení.

(2) Pokud je u žáka se zdravotním postižením vyžadujícím vysokou nebo velmi vysokou míru podpůrných opatření vstupním školským poradenským zařízením PPP, postoupí PPP další péči o žáka SPC, které je zaměřeno na podporu vzdělávání žáků s daným zdravotním postižením (podle Článku 2 odst. 3 a 4). Školské poradenské zařízení provede podrobnou diagnostiku a na základě zjištění navrhne možnosti podpory ve vzdělávání včetně způsobu zajištění a využívání vhodných kompenzačních pomůcek a podmínky pro kompenzaci handicapu.

(3) Školské poradenské zařízení seznámí zákonného zástupce žáka se zdravotním postižením s možnostmi vzdělávání, včetně všech alternativních způsobů. Zodpovědnost za výběr způsobu vzdělávání, zvláště pak za zvolený druh školy, má zákonný zástupce.

(4) Pokud má zákonný zástupce žáka se zdravotním postižením zájem o integraci, postupuje následujícím způsobem:

- a) školské poradenské zařízení určí potřebnou míru a strukturu podpory pro integraci,

- b) ředitel školy, která žáka integruje, odpovídá za to, že v souladu s § 3 odst. 4 vyhlášky č. 73/2005 Sb. podmínky a možnosti školy aktuálně odpovídají potřebám integrace žáka;
- c) ředitel školy, která žáka integruje, za účelem úspěšné integrace může vytvořit integrační tým složený ze zákonných zástupců žáka, odborníka ze školského poradenského zařízení, třídního učitele, ředitele nebo zástupce ředitele školy, která žáka integruje, případně asistenta pedagoga, který bude pedagogovi pomáhat (pokud byl SPC navržen a škole schváleno jeho financování z prostředků HMP); v případě, že se u žáka jedná o souběžné postižení více vadami, je nezbytná spolupráce všech odborných pracovišť, jichž se žákův zdravotní stav dotýká; ředitel školy může k jednání integračního týmu přizvat i další odborníky ze školy nebo z odborných pracovišť;
- d) integrační tým vytvoří individuální vzdělávací plán (dále jen „IVP“),
- e) škola, která žáka integruje, zajistí ve spolupráci s příslušným školským poradenským zařízením a se zákonným zástupcem žáka potřebnou míru a strukturu podpory integrace (zodpovědnost nese ředitel školy a zákonný zástupce žáka).

(5) Integrační tým podle odstavce 4 písm. c) nejméně jednou v každém pololetí posoudí průběh integrace u žáka se zdravotním postižením, který při vzdělávání vyžaduje velmi vysokou nebo vysokou míru podpůrných opatření (dodržování postupů a opatření stanovených v IVP, efektivitu plnění IVP, a zda nedochází k sociální exkluzi žáka z kolektivu třídy). O výsledku posouzení průběhu integrace ředitel školy písemně informuje ředitele odboru školství, mládeže a tělovýchovy MHMP poskytnutím zápisu ze schůzky integračního týmu s podpisy zúčastněných. Na základě posouzení zjištěných výsledků ředitel školy rozhodne o případných úpravách IVP, úpravě podmínek integrace, případně navrhne jinou formu vzdělávání žáka podle Článku 1 odst. 3. S integrací musí souhlasit zákonný zástupce, za vytvoření a plnění IVP odpovídá ředitel školy. V případě ukončení integrace je ředitel školy povinen nabídnout ve spolupráci s integračním týmem zákonnému zástupci další možnosti vzdělávání.

(6) Odstavce 1 až 5 platí obdobně pro případy, kdy se jedná o integraci zletilého žáka se zdravotním postižením.

Článek 5

System přidělení finančních prostředků z rozpočtu HMP na asistenta pedagoga

(1) Finanční prostředky ve formě příspěvku na úhradu mzdy asistenta pedagoga jsou v případě školy, jejímž zřizovatelem je HMP, přiděleny na základě žádosti školy úpravou rozpočtu HMP.

(2) Finanční prostředky ve formě dotace na úhradu mzdy asistenta pedagoga jsou v případě školy, jejímž zřizovatelem je městská část, přiděleny na základě žádosti této městské části, která je zároveň odpovědná za dodržení účelovosti poskytnutých finančních prostředků HMP.

(3) Termín předložení žádostí a jejich vyúčtování je vázán na fiskální rok, tedy žádosti na první 4 měsíce školního roku musí být podány nejpozději do 31. 5. kalendářního roku

a žádosti na zbývajícím měsíci školního roku musí být podány nejpozději do 31. 10. kalendářního roku.

(4) Příspěvek a dotace na úhradu mzdy asistenta pedagoga jsou školám a městským částem v případě škol jimi zřizovaných poskytovány pouze v případech integrace žáků se zdravotním postižením, kteří vyžadují vysokou nebo velmi vysokou míru podpůrných opatření, a na dobu ohraničenou učebním plánem ročníku, který žák navštěvuje (rozvrhem hodin žáka). Poskytnutí těchto finančních prostředků HMP posoudí odborná Poradní skupina pro rovný přístup ke vzdělávání podle odstavce 7 (dále jen „Poradní skupina“). Poradní skupina rovněž posoudí případné další možné finanční prostředky HMP nad rámec učebního plánu daného ročníku, které se odvíjejí především od individuálního přihlédnutí k diagnóze a potřebám žáka. Asistent pedagoga je škole přidělen nejdéle na 2 roky. Pokud potřeba asistenta pedagoga trvá i po tomto dvouletém období, musí škola nebo městská část v případě škol jí zřizovaných HMP opakovaně žádat o přidělení finančních prostředků. HMP na základě odborného posouzení Poradní skupiny rozhodne o tom, zda, na jakou část pracovního úvazku a na jaké období budou finanční prostředky HMP na asistenta pedagoga přiděleny. Celková částka určená na zajištění mzdy asistentů pedagoga je závislá na možnostech části rozpočtu HMP určené pro školství.

(5) Hlavními činnostmi asistenta pedagoga, na něž HMP přidělí škole nebo městské části v případě škol jí zřizovaných finanční prostředky, je pomoc pedagogickým pracovníkům školy při přizpůsobení školního prostředí žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, pomoc při výchovné a vzdělávací činnosti, při komunikaci s žáky, při spolupráci se zákonným zástupcem žáků a s komunitou, ze které žák pochází.

(6) Škola zřizovaná HMP nebo městská část v případě škol jí zřizovaných předloží odboru školství, mládeže a tělovýchovy MHMP žádost o souhlas se zřízením funkce asistenta pedagoga a o poskytnutí finančních prostředků (podle odstavců 1 a 2) na úhradu jeho mzdy. Tato žádost obsahuje název a sídlo právnické osoby, která vykonává činnost školy, počet žáků a tříd celkem, seznam žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně typu a stupně jejich zdravotního postižení, stávající počet asistentů pedagoga ve škole, dosažené vzdělání asistenta pedagoga, kterého chce škola zaměstnat, požadované pracovní zařazení a požadovanou velikost úvazku asistenta pedagoga včetně zdůvodnění (časový rozvrh činnosti asistenta pedagoga, potřebný počet hodin týdně), předpokládanou výši mzdy, cíle, kterých chce ředitel školy zřízením této funkce ve škole dosáhnout. Současně se žádostí předloží škola nebo městská část v případě škol jí zřizovaných návrh SPC na přidělení asistenta pedagoga včetně zdůvodnění potřeby zřízení funkce asistenta pedagoga a určení jeho pracovní náplně (konkrétní činnosti).

(7) Žádosti škol a městských částí posoudí Poradní skupina jmenovaná náměstkyní primátora HMP pro školství a doporučí či nedoporučí zřídit funkci asistenta pedagoga a přidělit účelově vázané finanční prostředky HMP. Na přidělení finančních prostředků HMP není právní nárok, proto se nelze proti zamítnutí žádosti o poskytnutí finančních prostředků odvolat.

(8) Vzhledem k hospodárnému využívání finančních prostředků může HMP nebo městská část, v případě škol jí zřizovaných, v součinnosti s HMP nabídnout zákonnému zástupci žáka možnost vzdělávání v jiné škole než ve škole spádové, která odpovídá speciálním vzdělávacím potřebám žáka a je v dopravní dosažitelnosti žáka.

(9) Vyúčtování poskytnutých finančních prostředků na zřízenou funkci asistenta pedagoga je škola zřizovaná HMP a městská část v případě škol jí zřizovaných povinna předložit odboru rozpočtu MHMP do 1 měsíce po uplynutí kalendářního roku. V případě ukončení funkce asistenta pedagoga v kratším časovém úseku než 1 kalendářní rok je škola zřizovaná HMP a městská část v případě škol jí zřizovaných povinna účelově vázané finanční prostředky vyúčtovat nejpozději 1 měsíc po ukončení činnosti asistenta pedagoga. V případě, že škola nebo městská část nebude schopna odstranit do 1 měsíce od upozornění zjištěné závady a nedostatky ve vyúčtování, popř. budou-li účelově vázané finanční prostředky použity za jiným než stanoveným účelem, je škola nebo městská část povinna je v nejkratším možném termínu, nejdéle však do 1 měsíce vrátit zpět na účet HMP, jinak se dopustí porušení rozpočtové kázně podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

(10) Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MHMP průběžně kontroluje dodržování Zásad a účelnost využívání finančních prostředků, které školám a městským částem za účelem vyrovnaní přístupu ve vzdělávání HMP přidělilo. Úroveň zajištění rovného přístupu ke vzdělání žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami včetně efektivního využívání za tímto účelem svěřených finančních prostředků bude součástí hodnocení práce ředitelů škol a školských poradenských zařízení ze strany jejich zřizovatelů.

Článek 6

Účinnost

Zásady nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2010.